

Strategia działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych wobec uczniów zagrożonych uzależnieniem w Szkole Podstawowej nr 2 w Kielcach

Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz.U. Nr 26, poz. 226).
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572).

1. Rozpoznawanie i diagnozowanie zagrożeń związanych z uzależnieniem.

1. Rozmowy indywidualne z uczniami i rodzicami.
2. Diagnoza sytuacji wychowawczej w trakcie posiedzeń Zespołu ds. pomocy psychologiczno - pedagogicznej oraz Rady Pedagogicznej.
3. Przeprowadzanie ankiet wśród uczniów, rodziców i nauczycieli na temat bezpieczeństwa w szkole.
4. Obserwacja uczniów podczas przerw śródlekcyjnych, zajęć szkolnych oraz wyjść, wycieczek.

2. Systematyczne prowadzenie w środowisku szkoły edukacji prozdrowotnej, promocji zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród uczniów, rodziców i nauczycieli.

W Szkole Podstawowej nr 2 w Kielcach systematycznie prowadzona jest edukacja prozdrowotna, promocja zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia. Działania w tym zakresie prowadzone są w ramach realizacji:

1. Zadań statutowych szkoły
2. Programu Wychowawczego.
3. Programu Profilaktyki.

Działalność informacyjna obejmuje upowszechnianie wśród młodzieży, rodziców i nauczycieli wiedzy na temat:

1. Szkodliwości środków lub substancji, których używanie łączy się zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia oraz może prowadzić do uzależnień.
2. Dostępnych form pomocy młodzieży zagrożonej uzależnieniem.
3. Możliwości rozwiązywania problemów powodujących powstawanie uzależnień.
4. Skutków prawnych związanych z naruszeniem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

3. Formy i metody realizacji działalności informacyjnej to:

1. Realizowanie konkursów, festynów o tematyce prozdrowotnej.
2. Prowadzenie zajęć o tematyce profilaktycznej przez specjalistów, terapeutów, psychologów.
3. Prowadzenie zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień w ramach zajęć edukacyjnych i godzin z wychowawcą.
4. Motywowanie uczniów do udziału w pozaszkolnych imprezach, akcjach i konkursach o tematyce profilaktycznej.
5. Opracowywanie gazetek o tematyce profilaktycznej.

6. Wykorzystanie filmów o tematyce profilaktycznej.
7. Rozmowy indywidualne i grupowe z uczniami mające na celu przekazywanie informacji na temat zagrożeń związanych ze środkami psychoaktywnymi.
8. Edukację rodziców poprzez spotkania ze specjalistami.
9. Opracowywanie i udostępnianie materiałów informacyjnych dotyczących zagadnień profilaktycznych dla uczniów, rodziców i nauczycieli.
10. Edukację nauczycieli – przekazywanie informacji na temat szkoleń i warsztatów.

4. Zadania pracowników szkoły w zakresie pomocy młodzieży zagrożonej uzależnieniem.

1) Dyrektor szkoły:

- a) realizuje zadania wynikające z Ustawy o Systemie Oświaty oraz ze Statutu Szkoły
- b) monitoruje i odpowiada za realizację strategii działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych
- c) na bieżąco informowany jest przez wychowawców, nauczycieli i innych pracowników szkoły o podejmowanych przez nich działaniach wynikających z realizacji strategii
- d) podejmuje stosowne decyzje tak, aby każda interwencja była przeprowadzona z zachowaniem praw uczniów, jak i ich rodziców.

2) Nauczyciele i wychowawcy klas:

- a) realizują działania profilaktyczne, wychowawcze i interwencyjne określone w Programie Wychowawczym, Programie Profilaktyki
- b) systematycznie prowadzą edukację prozdrowotną, promocję zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród uczniów na godzinach zajęć z wychowawcą, na zajęciach pozalekcyjnych, kołach zainteresowań
- c) realizują zagadnienia dotyczące zapobiegania narkomanii w ramach przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają te zagadnienia
- d) uczestniczą w kursach, szkoleniach i konferencjach z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży oraz sposobów podejmowania wczesnej interwencji w sytuacjach zagrożenia uzależnieniem
- e) wykorzystują zdobytą wiedzę w pracy z młodzieżą i ich rodzicami informując o szkodliwości środków i substancji, których używanie łączy się z zagrożeniem bezpieczeństwa oraz może doprowadzić do uzależnienia
- f) wychowawcy klas organizują szkolenia z rodzicami uczniów o charakterze profilaktycznym,
- g) wychowawcy klas dokonują diagnozy sytuacji wychowawczej, przejawów zachowań ryzykownych uczniów swojej klasy oraz sytuacji życiowej rodzin dysfunkcyjnych
- h) wychowawcy klas i nauczyciele współpracują z pedagogiem szkolnym oraz z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, a także pielęgniarką szkolną w zakresie realizowania zagadnień profilaktycznych, wychowawczych i edukacji prozdrowotnej.

3) Pedagog szkolny:

- a) systematycznie rozpoznaje i diagnozuje zagrożenia związane

5. Działalność interwencyjna wobec uczniów w sytuacjach kryzysowych.

Procedury interwencyjne

Procedura postępowania w przypadku , gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyki:

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji.
2. Próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
3. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły.
4. Wzywa Policję.
5. Po przyjeździe Policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
6. Powiadamia rodziców ucznia (wychowawca, pedagog).

Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk:

W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel powiadamia wychowawcę, pedagoga, innego nauczyciela.
2. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukiwania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.
3. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawienia się w szkole.
4. W przypadku, gdy uczeń mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa Policję, której przekazuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
5. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki Policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję.
6. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa lekarza (Pogotowie) w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom Policji – decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
5. Dyrektor Szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu – odmawiają przyjęcia do szkoły, a jest agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorznięcia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.
6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń, znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym Policji (specjalisty ds. nieletnich) lub Sądu Rodzinnego.

6. Współpraca z rodzicami w zakresie działań wychowawczych, zapobiegawczych, prozdrowotnych i interwencyjnych.

W trosce o prawidłowy rozwój dzieci na terenie szkoły podejmowanych jest szereg różnorodnych działań wychowawczych, zapobiegawczych, prozdrowotnych oraz interwencyjnych w związku z uzależnieniami oraz innymi sytuacjami zagrożenia.

W ramach współpracy z rodzicami w szkole organizowane są:

1. Klasowe zebrania (tzw. wywiadówki, dni otwarte szkoły) - konsultacje indywidualne z nauczycielem, wychowawcą, pedagogiem, psychologiem z MZPPP, terapeutą, lekarzem specjalistą.
2. Edukacja rodziców - spotkania indywidualne i grupowe z rodzicami prowadzone przez pedagogów, specjalistów z MZPPP, pracowników Policji, Straży Miejskiej lub ŚCEiP.
3. Bieżąca współpraca – rozmowa, kontakt telefoniczny, korespondencja, wspieranie rodziców w sytuacjach trudnych wychowawczo.
4. Udostępnianie rodzicom informatorów, poradników i materiałów edukacyjnych zakresu profilaktyki uzależnień (biblioteka, gazetka pedagoga, informacje dla rodziców, strona internetowa szkoły).
5. Zachęcanie rodziców do utrzymywania stałego kontaktu ze szkołą (wychowawcą, pedagogiem).
6. Angażowanie rodziców do współpracy z nauczycielami w zakresie organizowania festynów, imprez szkolnych, wycieczek, dyskotek.

7. Aktywny udział dzieci w zajęciach profilaktycznych i w zajęciach umożliwiających alternatywne wobec zachowań ryzykownych zaspakajanie potrzeb.

Na terenie szkoły prowadzone są zajęcia profilaktyczne zgodnie z Planem Profilaktyki.

Zajęcia prowadzą:

- a) wychowawcy klas, w oparciu o plany wychowawcy klasy, w ramach godzin wychowawczych
- b) w ramach zajęć edukacyjnych (nauczyciele realizujący wychowanie do życia w rodzinie , nauczyciele prowadzący zajęcia pozalekcyjne, w tym zajęcia sportowe)
- c) pedagodzy, prowadząc zajęcia profilaktyczne i realizując programy profilaktyczne
- d) zaproszeni specjaliści: terapeuci, prac. MZPPP, prac. Policji i Straży Miejskiej, Sanepidu.

Na terenie szkoły organizowane są również zajęcia pozalekcyjne (sportowe, artystyczne, rozwijające uzdolnienia, wyrównawcze)

8. Dostosowanie treści i formy zajęć profilaktycznych do zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży oraz stopnia zagrożenia.

Wybór przekazywanych wychowankom treści oraz stosowanych form pracy odbywa się zgodnie z ich wiekiem, możliwościami intelektualnymi oraz percepcyjnymi. Podejmowane działania uwzględniają potrzeby danej grupy związane ze stopniem zagrożenia uzależnieniem oraz występującymi aktualnie zachowaniami ryzykownymi. Pod uwagę są brane między innymi następujące zagrożenia:

- a) zagrożenia wynikające z brakiem umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami
- b) zagrożenia związane z uzależnieniami (nikotyna, alkohol, substancje psychoaktywne)
- c) zagrożenia wynikające z uczestnictwa w ruchu drogowym (w drodze do i ze szkoły)
- d) zagrożenia związane ze zjawiskiem przemocy i agresji (w szkole i poza nią)
- e) zagrożenia związane z nie higienicznym stylem życia (siedzenie przed komputerem)
- f) zagrożenia związane z cyberprzemocą

9. Edukacja rówieśnicza

Formami działania w tym zakresie są między innymi:

- a) propagowanie zdrowego stylu życia poprzez udział w konkursach prozdrowotnych, oraz udział w zajęciach i zawodach sportowych
- b) organizacja akcji charytatywnych- propagowanie wolontariatu
- c) organizowanie akcji dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom i współudział w imprezach szkolnych takich jak: Festyn Rodzinny, Turnieje sportowe
- d) pomoc koleżeńska
- e) propagowanie idei edukacji rówieśniczej jako skutecznej drogi rozwiązywania konfliktów i problemów życiowych.

10. Sposoby współdziałania pracowników szkoły ze Służbą Zdrowia i Policją w sytuacjach wymagających interwencji.

Współpraca z Policją:

- a) spotkania pedagoga, dyrektora z policjantami z sekcji do spraw nieletnich,
- b) informowanie policji o zdarzeniach występujących na terenie szkoły, mających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla zdrowia i życia uczniów oraz przejawach demoralizacji,
- c) współpraca w rozwiązywaniu trudnych sytuacji mających miejsce w szkole i poza nią -organizowanie spotkań z zakresu profilaktyki dla uczniów i rodziców z udziałem funkcjonariuszy policji,
- d) zgodnie z procedurami i metodami postępowania współpraca szkoły z Policją w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją a w szczególności narkomanią i alkoholizmem.

Współpraca ze Służbą Zdrowia:

- a) zatrudniona w szkole pielęgniarka szkolna udziela pomocy w przypadkach nagłych zachorowań, zatruc, złego samopoczucia, urazów, - podejmuje działania o charakterze profilaktycznym i informacyjnym,
- b) rozwiązuje problemy szkolne, społeczne i zdrowotne z pedagogiem

- c) w sytuacjach kryzysowych powiadamia rodziców i wzywa Pogotowie Ratunkowe.

11. Współpraca z różnymi instytucjami, w szczególności organizacjami pozarządowymi, wspierającymi działalność szkół i placówek w zakresie rozwiązywania problemów dzieci i młodzieży.

Poza współpracą z III Komisariatem Policji w Kielcach (dzielnicowi i policjanci z Sekcji do Spraw Nieletnich), szkoła korzysta w realizacji strategii ze wsparcia m.in.:

- a) Sądu Rodzinnego w Kielcach (kuratorzy zawodowi i kuratorzy społeczni)
- b) Miejskiego Zespołu Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Kielcach
- c) Straży Miejskiej w Kielcach
- d) Świętokrzyskiego Centrum Profilaktyki i Edukacji w Kielcach
- e) Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kielcach
- f) Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach
- g) Świetlice środowiskowe
- h) Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego „Azył”

12. Wspieranie uczniów zagrożonych uzależnieniem i demoralizacją, rozwijanie ich poczucia własnej wartości oraz motywowanie do podejmowania różnych form aktywności.

W ramach opieki psychologiczno – pedagogicznej uczniowie mają możliwość korzystania z pomocy nauczycieli, wychowawcy, pedagoga w celu rozwiązywania osobistych i rodzinnych problemów. Organizacja pracy szkoły zapewnia uczniom możliwość zaspokajania potrzeb psychicznych, społecznych a także rozwój umiejętności i zainteresowań. Wobec wszystkich uczniów realizowane są następujące zadania z zakresu profilaktyki:

- a) diagnoza psychologiczna i pedagogiczna problemu, w tym diagnoza sytuacji rodzinnej i szkolnej ucznia oraz jej monitorowanie
- b) indywidualne rozmowy z uczniami, opieka specjalistów szkolnych, organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej
- c) umożliwienie uczniom wszechstronnego rozwoju podczas zajęć lekcyjnych oraz godziny z wychowawcą, których tematyka dostosowana jest do potrzeb uczniów
- d) spotkania i zajęcia o charakterze profilaktycznym i opiekuńczo - wychowawczym,
- e) budowanie poczucia własnej wartości poprzez wsparcie indywidualne uczniów i rozwijanie umiejętności psychospołecznych poprzez udział w organizowanych zajęciach socjoterapeutycznych
- f) organizowanie zajęć pozalekcyjnych zapewniających uczniom możliwość rozwoju zainteresowań i aktywnego spędzania wolnego czasu, w tym związanych z realizacją pomocy psychologiczno – pedagogicznej, również akcje profilaktyczne, konkursy, koła zainteresowań czy zajęcia sportowe
- g) organizacja zajęć warsztatowych prowadzonych przez specjalistów szkolnych oraz specjalistów z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej
- h) osobiste wsparcie, w tym motywowanie do podejmowania form aktywności alternatywnych do wszelkiego rodzaju zachowań, mających związek

z uzależnieniami lub demoralizacją - współpraca z rodzicami (opiekunami) w zakresie wymiany informacji, poradnictwo i konsultacje, podejmowanie działań wychowawczych oraz udzielania wsparcia rodzicom

- i) przekazywanie informacji dotyczących dostępnych form pomocy specjalistycznej
- j) nawiązywanie współpracy z instytucjami i organizacjami wspierającymi szkołę i rodzinę - udzielanie uczniom wsparcia materialnego - pomoc w rozwiązywaniu konfliktów z rówieśnikami.

13. Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży oraz sposobu podejmowania wczesnej interwencji w sytuacjach zagrożenia uzależnieniami.

Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli (WDN) w Szkole Podstawowej nr 2 w Kielcach, uwzględnia tematykę profilaktyki uzależnień i odbywa się zgodnie z potrzebami szkoły oraz wewnątrzszkolnym systemem doskonalenia zawodowego. Zasadniczym celem podejmowanych w tym zakresie działań jest przygotowanie nauczycieli do realizacji zadań wynikających ze szkolnego programu profilaktyki oraz programu wychowawczego. Służą temu również spotkania szkoleniowe w ramach realizowanych we współpracy z instytucjami z otoczenia szkoły programach profilaktycznych.

14. Dokonywanie systematycznej oceny podejmowanych działań wychowawczych i zapobiegawczych.

W szkole dokonywana jest ocena efektów podejmowanych działań wychowawczych i zapobiegawczych poprzez:

- a) ewaluację skuteczności realizacji Programu Wychowawczego i Programu Profilaktyki
- b) modyfikację Programu Wychowawczego i Programu Profilaktyki
- c) sporządzanie sprawozdań śródrocznych i rocznych przez wychowawców poszczególnych klas
- d) analizę sytuacji wychowawczej oraz występujących problemów i zagrożeń zawartą w sprawozdaniach sporządzonych przez pedagoga szkolnego
- e) pracę nad analizą bieżącej sytuacji wychowawczej oraz występujących problemów i zagrożeń na posiedzeniu zespołu wychowawczego
- f) pracę w zespołach do spraw przydzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej
- g) wyznaczanie kierunków dalszej pracy profilaktycznej oraz określanie zagadnień i zjawisk wymagających szczególnej uwagi
- h) współpracę nauczycieli i wychowawców mającą na celu planowanie kroków zaradczych oraz rozwiązywanie bieżących problemów związanych z nieprawidłowym zachowaniem uczniów
- i) analizę postaw poszczególnych uczniów przy wystawianiu ocen zachowania.